TIESAS RĪKOJUMS (pirmā palāta)

2024. gada 20. septembrī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība – Tiesas Reglamenta 99. pants – Tiesu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 1. panta 3. punkts – 4.a pants – Nodošanas procedūra starp dalībvalstīm – Fakultatīvas neizpildīšanas pamats – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 2. punkts – Tiesības uz aizstāvību – Direktīva 2012/13/ES – 6. pants – Tiesības uz informāciju kriminālprocesā – Direktīva 2013/48/ES – 3. pants – Tiesības uz advokāta palīdzību kriminālprocesos – Nolēmums, kas pieņemts tiesas procesā bez apsūdzētās personas klātbūtnes un bez advokāta pārstāvības – Valsts tiesiskais regulējums, kas nepieļauj nenodot personu – Atbilstība Savienības tiesībām

Lietā C-504/24 PPU [*Anacco*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa, Itālija) iesniegusi ar 2024. gada 18. jūlija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 19. jūlijā krimināllietā pret

RT,

piedaloties

Procura Generale della Repubblica presso la Corte d'appello di Roma,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*], A. Kumins [*A. Kumin*] (referents) un I. Ziemele,

ģenerāladvokāts: N. Emiliu [*N. Emiliou*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu lemt, izdodot motivētu rīkojumu atbilstoši Tiesas Reglamenta 99. pantam,

izdod šo rīkojumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz LES 6. panta, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 48. panta 2. punkta un 52. panta 3. un 4. punkta, Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. panta 3. punkta c) apakšpunkta, Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.; labojums – OV L, 2023/90111), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – "Pamatlēmums 2002/584"), 1. panta 3. punkta un 4.a panta, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (OV 2012, L 142, 1. lpp.) 6. panta, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/48/ES (2013. gada 22. oktobris) par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV 2013, L 294, 1. lpp.) 3. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tāda Eiropas apcietināšanas ordera izpildi Itālijā, kuru 2024. gada 29. aprīlī izsniedzis *parquet du procureur du Roi de Bruxelles* (Karaļa prokurora Briseles birojs, Beļģija), lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, ko *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa, Beļģija) piespriedusi RT.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Pamatlēmums 2002/584

3 Pamatlēmuma 2002/584 6. un 12. apsvērumā ir noteikts:

"(6) Eiropas apcietināšanas orderis, kuru paredz šis pamatlēmums, ir pirmais konkrētais pasākums, ar kuru krimināltiesību jomā īsteno savstarpējas atzīšanas principu, kuru Eiropadome raksturojusi kā tiesu iestāžu sadarbības "stūrakmeni".

[..]

(12) Šajā pamatlēmumā ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti [LES] 6. pantā [..] un atspoguļoti [Hartā], īpaši tās VI nodaļā. [..]"

4 Šā pamatlēmuma 1. panta "Eiropas apcietināšanas ordera definīcija un pienākums to izpildīt" 2. un 3. punktā ir paredzēts:

"2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums negroza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti [LES] 6. pantā [..]."

5 Minētā pamatlēmuma 4.a pantā "Aizmuguriski nolēmumi" ir paredzēts:

"1. Tāpat izpildes tiesu iestāde drīkst atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski, izņemot gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas orderī norādīts, ka saskaņā ar turpmākām izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos paredzētām procesuālajām prasībām attiecīgā persona:

a) vai nu savlaicīgi:
   i) saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums, vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu;

   un
   ii) tika informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts aizmuguriski;

   vai arī

b) zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi attiecīgās personas vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā;

   vai arī

c) ir saņēmusi nolēmumu un, būdama skaidri informēta par tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā personai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts:
   i) ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd nolēmumu;

   vai
   ii) attiecīgajā termiņā nav lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību;

   vai arī

d) nav saņēmusi nolēmumu, bet:
   i) nolēmums personai tiks izsniegts tūlīt pēc nodošanas un persona tiks skaidri informēta par viņas tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā viņai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts;

   un
   ii) tiks informēta par termiņu, kādā jāpieprasa šāda lietas atkārtota izskatīšana vai pārsūdzība, kā minēts atbilstīgajā Eiropas apcietināšanas orderī.

2. Ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli atbilstīgi 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem, un ja attiecīgā persona nav iepriekš saņēmusi nekādu oficiālu informāciju par to, ka pret viņu ir ierosināta krimināllieta, tad attiecīgā persona, kad viņa tiek informēta par Eiropas apcietināšanas ordera saturu, var lūgt pirms nodošanas saņemt sprieduma kopiju. Tūlīt pēc tam, kad tā ir informēta par šādu lūgumu, izsniegšanas iestāde meklētajai personai ar izpildes iestādes

starpniecību nodrošina sprieduma kopiju. Meklētās personas lūgums nekavē ne nodošanas procedūru, ne lēmumu izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi. Sprieduma nodrošināšana attiecīgajai personai notiek tikai informācijas nolūkos; to neuzskata par sprieduma oficiālu izsniegšanu, un tā neskar nekādus termiņus, ko piemēro lūgumam par lietas atkārotu izskatīšanu vai pārsūdzību.

3. Ja personu nodod atbilstīgi 1. punkta d) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem un ja attiecīgā persona ir lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, šādas personas apcietinājumu līdz lietas atkārtotas izskatīšanas vai pārsūdzības pabeigšanai pārskata saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktiem vai nu regulāri, vai arī pēc attiecīgās personas lūguma. Šāda pārskatīšana jo īpaši ietver iespēju apcietinājumu apturēt vai pārtraukt. Lietas atkārtota izskatīšana vai pārsūdzība sākas pienācīgā laikā pēc nodošanas."

Pamatlēmums 2009/299

6 Pamatlēmuma 2009/299 1., 14. un 15. apsvērumā ir noteikts:

"(1) Apsūdzētas personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā ir iekļautas tiesībās uz taisnīgu tiesu, kas noteiktas [ECPAK] 6. pantā, kā to interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa. Tiesa ir deklarējusi arī to, ka apsūdzētās personas tiesības personiski piedalīties lietas izskatīšanā tiesā nav absolūtas un ka, ar konkrētiem nosacījumiem, apsūdzētā persona drīkst, skaidri paužot savu brīvu gribu vai klusējot, nepārprotami atteikties no minētajām tiesībām.

[..]

(14) Šis pamatlēmums attiecas tikai uz neatzīšanas pamatojumu precizēšanu tiesību aktos, ar ko īsteno savstarpējas atzīšanas principu. Tādēļ tādu nosacījumu darbības jomā kā tie, kas attiecas uz tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu, ir vienīgi šo neatzīšanas pamatojumu noteikšana. To mērķis nav saskaņot attiecīgo valstu tiesību aktus. Šis pamatlēmums neskar Eiropas Savienības turpmākos instrumentus, kas paredzēti, lai tuvinātu dalībvalstu tiesību aktus krimināltiesību jomā.

(15) Pamatojumi neatzīšanai ir fakultatīvi. Tomēr dalībvalstu tiesības pieņemt lēmumu transponēt šos pamatojumus attiecīgo valstu tiesību aktos īpaši reglamentē ar tiesībām uz taisnīgu tiesu, arī ņemot vērā šā pamatlēmuma vispārējo mērķi veicināt personu procesuālās tiesības un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās".

7 Šā pamatlēmuma 1. panta "Mērķi un darbības joma" 1. punktā ir paredzēts:

"Šā pamatlēmuma mērķi ir stiprināt to personu procesuālās tiesības, pret kurām ierosināta krimināllieta, veicināt tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās un jo īpaši uzlabot tiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu dalībvalstīs."

Direktīva 2012/13

8 Direktīvas 2012/13 6. pants "Tiesības uz informāciju par apsūdzību" ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minēto informāciju sniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi.

[..]"

Direktīva 2013/48

9 Direktīvas 2013/48 3. pantā "Tiesības uz advokāta palīdzību kriminālprocesā" ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka aizdomās turētajiem vai apsūdzētajiem ir tiesības uz advokāta palīdzību tādā laikā un tādā veidā, lai attiecīgās personas varētu praktiski un efektīvi īstenot savas tiesības uz aizstāvību.

[..]

4. Dalībvalstis cenšas darīt pieejamu vispārēju informāciju, lai aizdomās turētajiem vai apsūdzētajiem palīdzētu atrast advokātu.

Neatkarīgi no valsts tiesību aktu noteikumiem par advokāta obligātu klātbūtni dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka aizdomās turētajiem vai apsūdzētajiem, kam ir atņemta brīvība, ir iespējams efektīvi īstenot tiesības uz advokāta palīdzību, ja vien viņi no minētajām tiesībām nav atteikušies saskaņā ar 9. pantu.

[..]"

Direktīva (ES) 2016/343

10 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā krimināprocesā (OV 2016, L 65, 1. lpp.), 8. pantā "Tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā" ir paredzēts:

"[..]

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka tiesas sēde, kurā var tikt pieņemts nolēmums par aizdomās turētā vai apsūdzētā vainīgumu vai nevainīgumu, var notikt bez minētās personas klātbūtnes ar noteikumu, ka:

a) aizdomās turētais vai apsūdzētais ir pienācīgā laikā informēts par tiesas sēdi un par neierašanās sekām; vai

b) aizdomās turēto vai apsūdzēto, kas ir informēts par tiesas sēdi, pārstāv pilnvarots advokāts, kuru izraudzījies aizdomās turētais vai apsūdzētais, vai valsts.

[..]

4. Gadījumos, kad dalībvalstis paredz iespēju, ka tiesas sēdes var notikt bez aizdomās turēto vai apsūdzēto klātbūtnes, bet nav iespējams panākt atbilstību šā panta 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem, jo, neskatoties uz saprātīgajiem centieniem aizdomās turēto vai apsūdzēto atrast, personas atrašanās vieta nav zināma, dalībvalstis var noteikt, ka nolēmumu tomēr var pieņemt un izpildīt. Minētajā gadījumā dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad aizdomās turētie vai apsūdzētie ir informēti par nolēmumu, jo īpaši, kad minētās personas ir aizturētas, tās informē arī par iespēju minēto nolēmumu pārsūdzēt un par tiesībām uz lietas izskatīšanu no jauna vai par citu tiesību aizsardzības līdzekli saskaņā ar 9. pantu.

[..]”

11 Saskaņā ar šīs direktīvas 9. pantu “Tiesības uz lietas izskatīšanu no jauna”:

“Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad aizdomās turētie vai apsūdzētie nepiedalās klātienē savas lietas izskatīšanā tiesā un kad nav izpildīti 8. panta 2. punktā paredzētie nosacījumi, tiem ir tiesības uz lietas izskatīšanu tiesā no jauna vai uz citu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kurš dod iespēju no jauna noskaidrot lietas faktus, tostarp pārbaudīt jaunus pierādījumus, un kura rezultātā sākotnējo nolēmumu varētu atcelt. Minētajā sakarā dalībvalstis nodrošina, ka minētajiem aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem ir tiesības uz klātbūtni, efektīvi piedalīties saskaņā ar valsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām un izmantot tiesības uz aizstāvību.”

Valsts tiesības

Itālijas tiesības

12 Saskaņā ar Itālijas Konstitūcijas 24. pantu:

“Ikviens var sākt tiesvedību, lai aizsargātu savas tiesības un likumīgās intereses.

Aizstāvība ir neaizskaramas tiesības jebkurā procesa stadijā un līmenī.

Trūcīgām personām, īstenojot atbilstošus pasākumus, tiek nodrošināta iespēja, lai viņi varētu celt prasību un aizstāvēties visās tiesu iestādēs.

[..]”

13 2005. gada 22. aprīļa *legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d'arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri* (Likums Nr. 69 – Noteikumi valsts tiesību pielāgošanai Padomes Pamatlēmumam 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, 2005. gada 29. aprīļa *GURI* Nr. 98, 6. lpp.; turpmāk tekstā – "Likums Nr. 69/2005") 2. pantā "Pamattiesību un konstitucionālo garantiju ievērošana" ir paredzēts:

"Eiropas apcietināšanas ordera izpilde nekādā ziņā nedrīkst izraisīt pārāko Itālijas valsts konstitucionālās iekārtas principu vai Konstitūcijā atzīto neaizskaramo personas tiesību, [LES] 6. pantā paredzēto pamattiesību un juridisko pamatprincipu vai [ECPAK] un tās papildprotokolu garantēto pamattiesību pārkāpumu."

14 Likuma Nr. 69/2005 6. panta "Eiropas apcietināšanas ordera saturs pasīvā nodošanas procedūrā" 1., 1.*bis* un 2. punktā ir noteikts:

"1. Eiropas apcietināšanas orderim jāietver šāda informācija:

a) pieprasītās personas identitāte un nacionālā piederība;

b) izsniegšanas tiesu iestādes nosaukums, adrese, tālruņa un faksa numurs un e-pasta adrese;

c) pierādījums tam, ka pastāv izpildāms spriedums, lēmums par aizsardzības pasākumu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku, kas ietilpst šā likuma 7. un 8. panta piemērošanas jomā;

d) nodarījuma veids un juridiskā kvalifikācija;

e) to apstākļu apraksts, kādos veikts nodarījums, ieskaitot laiku, vietu un pieprasītās personas līdzdalības veidu nodarījumā;

f) piespriestais sods, ja spriedums ir galīgs, vai minimālais un maksimālais soda apmērs, ko par nodarījumu paredz izsniegšanas dalībvalsts tiesības;

g) ja iespējams, citas nodarījuma sekas.

1.*bis* Ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, ko piemēro pēc tiesvedības, kurā ieinteresētā persona pati nav piedalījusies, tajā jāietver pierādījums vismaz par viena no šādiem nosacījumiem izpildi:

a) uzaicinājumu ierasties tiesā ieinteresētā persona ir saņēmusi laikus – personīgi vai citā veidā, kas nepārprotami garantē, ka šī persona zināja par tās tiesvedības datumu un vietu, kurā tika pieņemts lēmums tās prombūtnē, un ka tā zināja faktu, ka šāds lēmums varētu tikt pieņemts, personai arī nepiedaloties tiesvedībā;

b) ieinteresēto personu, kura informēta par procesu, kas vērsts pret viņu, šajā tiesvedībā, kas noslēgusies ar minēto lēmumu, pārstāvējis pašas ieinteresētās personas vai valsts iecelts aizstāvis;

c) ieinteresētā persona, saņēmusi lēmumu, kura izpilde tiek lūgta, un informāciju par tiesībām prasīt jaunu tiesvedību vai iespēju ierosināt apelācijas tiesvedību, kurā tai ir tiesības piedalīties un kura ļauj pārskatīt lēmumu pēc būtības, un kurā – ņemot vērā arī jaunus pierādījumus – šis lēmums var tikt grozīts, konkrēti ir paudusi, ka neiebilst pret minēto lēmumu, vai nav noteiktajā termiņā lūgusi atjaunot tiesvedību vai iesniegusi apelācijas sūdzību;

d) ieinteresētā persona nav personīgi saņēmusi paziņojumu par lēmumu, bet to saņems personīgi nekavējoties pēc nodošanas izdevējā dalībvalstī un tiks konkrēti informēta gan par tiesībām ierosināt jaunu tiesvedību vai ierosināt pārsūdzību apelācijas instancē, kurā tai ir tiesības piedalīties un kura ļauj pārskatīt lēmumu pēc būtības, un kurā – ņemot vērā arī jaunus pierādījumus – minētais lēmums var tikt grozīts, gan par termiņiem, kuros šī persona varēs lūgt jaunu tiesvedību vai iesniegt pārsūdzību apelācijas instancē.

2. Ja Eiropas apcietināšanas orderis nesatur 1. punkta a), c), d), e) un f) apakšpunktā minēto informāciju vai norādi uz to, ka pastāv vismaz viens no 1.*bis* punktā minētajiem nosacījumiem, tiesu iestāde rīkojas saskaņā ar 16. pantu. Analogi tā rīkojas, kad uzskata par nepieciešamu iegūt turpmākus elementus, lai konstatētu, vai ir iestājies kāds no 18., 18.*bis*, 18.*ter* un 19. pantā paredzētajiem gadījumiem."

15 Šā likuma 18.*ter* pantā "Aizmuguriski nolēmumi" ir paredzēts:

"1. Kad Eiropas apcietināšanas orderis ir izdots nolūkā izpildīt sodu vai drošības pasākumu, kas piemērots tādas tiesvedības noslēgumā, kurā ieinteresētā persona pati nav piedalījusies, apelācijas tiesa var arī atteikt nodošanu, ja apcietināšanas orderis nesatur norādi uz kādu no 6. panta 1. *bis* punktā minētajiem nosacījumiem un izdevēja valsts nav sniegusi norādes par šādiem nosacījumiem pat pēc lūguma, kas iesniegts saskaņā ar 16. pantu.

2. Šī panta 1. punktā minētajos gadījumos apelācijas tiesa tomēr var atļaut nodošanu, ja ir droši pierādīts, ka ieinteresētā puse ir zinājusi par tiesvedību vai apzināti izvairījusies no uzzināšanas par tiesvedību.

3. Kad ir izpildīti 6. panta 1.*bis* punkta d) apakšpunktā minētie nosacījumi, persona, kuras nodošana tiek prasīta un kura nav iepriekš informēta par kriminālprocesu, kas pret viņu noticis, var lūgt nosūtīt sprieduma, uz ko balstās Eiropas apcietināšanas orderis, kopiju. Lūgums nekādā gadījumā nav iemesls nodošanas procedūras vai Eiropas apcietināšanas ordera izpildes lēmuma atlikšanai. Apelācijas tiesa gādā par lūguma tūlītēju nosūtīšanu izdevējai iestādei."

Beļģijas tiesības

16 Saskaņā ar Beļģijas Kriminālprocesa kodeksa 186. pantu:

"Ja persona, kas saņēmusi pavēsti, vai advokāts, kas šo personu pārstāv, neierodas pavēstē noteiktajā dienā un laikā, šī persona tiek tiesāta aizmuguriski."

17 Šā kodeksa 187. panta 1. punktā ir noteikts:

"Aizmuguriski notiesātā persona var apstrīdēt spriedumu divu nedēļu laikā pēc tā paziņošanas dienas.

Ja aizmuguriski notiesātā persona nav personiski saņēmusi spriedumu, šī persona var apstrīdēt krimināls odus divu nedēļu laikā pēc dienas, kad tā ir uzzinājusi par sprieduma paziņošanu.

Ja persona par spriedumu ir uzzinājusi, saņemot paziņojumu par Eiropas apcietināšanas orderi vai izdošanas lūgumu, vai ja divu nedēļu termiņš vēl nav beidzies brīdī, kad persona tikusi apcietināta ārvalstīs, tā var apstrīdēt spriedumu divu nedēļu laikā pēc savas nodošanas vai atbrīvošanas ārvalstīs.

Ja nav pierādīts, ka aizmuguriski notiesātā persona ir uzzinājusi par paziņojumu, šī persona var apstrīdēt spriedumu līdz soda noilguma termiņa beigām. Spriedumus civillietās persona var apstrīdēt līdz sprieduma izpildes brīdim.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

18 2024. gada 29. aprīlī *parquet du procureur du Roi de Bruxelles* (Karaļa prokurora Briseles birojs) pret RT, kas ir Francijas un Mali pilsone un kam ir Mali diplomātiskā pase, izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi (turpmāk tekstā – "aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis"), lai izpildītu divu gadu brīvības atņemšanas sodu, ko viņai ar 2023. gada 18. oktobra spriedumu, balstoties uz Beļģijas Krimināl kodeksa 100.*ter* pantu, 432. panta 1. punkta pirmo un otro daļu un 3. punktu, kā arī 432. panta 2. punkta pirmo daļu, bija piespriedusi *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa) par atteikšanos atdot nepilngadīgu bērnu, aizturot viņu ārvalstīs vairāk nekā piecas dienas (turpmāk tekstā – "2023. gada 18. oktobra spriedums").

19 No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka 2023. gada 18. oktobra spriedums tika pasludināts aizmuguriski tiesvedībā, kura norisinājās, lai gan lēmums par saukšanu pie krimināl atbildības faktiski RT nebija paziņots un līdz ar to ne viņa, ne viņas pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis nepiedalījās tiesas sēdē, kas notika šajā tiesvedībā.

20 Faktus, kas noveda pie 2023. gada 18. oktobra sprieduma, kā tie izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma, var rezumēt šādi. Pēc attiecību pārtraukšanas ar JG 2018. gadā RT bija pārcēlusies uz Mali ar viņu meitu UMTG, kas dzimusi Briselē 2015. gada 3. novembrī. Šādi rīkojoties, RT bija pārkāpusi *tribunal de première instance de Bruxelles, tribunal de la famille* (Briseles pirmās instances tiesa, Ģimenes lietu tiesa, Beļģija) 2019. gada 26. jūnija un 24. septembra spriedumus, no kuriem citastarp izriet, ka UMTG bija galvenokārt jāmitinās pie JG Beļģijā.

21 2024. gada 20. jūnijā RT tika apcietināta, ierodoties Itālijā, un viņai tika piemērots pirmstiesas apcietinājums, lai izpildītu aplūkoto Eiropas apcietināšanas orderi. 2024. gada 22. jūnijā *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa, uzklausīja RT – viņa nepiekrita nodošanai Beļģijas iestādēm. RT it īpaši apgalvoja, ka Mali tiesas viņai piešķīrušas UMTG aizgādnību un ka JG bija izrādījis piekrišanu, meitai pārceļoties uz Mali. 2024. gada 2. jūlija tiesas sēdē RT tostarp lūdza, lai šā apcietināšanas ordera izpilde tiktu atteikta un lai tiktu uzdots atcelt pirmstiesas apcietinājuma piemērošanu viņai.

22 Atbildot uz iesniedzējtiesas jautājumu, *ministère de la Justice* (Tieslietu ministrija, Beļģija) 2024. gada 8. jūlija vēstulē norādīja, ka RT ar ierakstītu vēstuli bija saņēmusi pavēsti ierasties *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances

tiesa) 2023. gada 4. oktobra tiesas sēdē saistībā ar tiesvedību, kurā tika pasludināts 2023. gada 18. oktobra spriedums. Tā kā minētā persona šajā tiesas sēdē neieradās un viņu tajā nepārstāvēja aizstāvis, šis spriedums tika pieņemts aizmuguriski *ex parte* procedūrā. Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka gan no šīs vēstules, gan no aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izriet, ka nodošanas gadījumā Beļģijas iestādēm RT varētu divu nedēļu laikā pēc 2023. gada 18. oktobra sprieduma paziņošanas apstrīdēt to *tribunal de première instance francophone de Bruxelles* (Briseles frankofonā pirmās instances tiesa) un, ja šo apstrīdēšanu atzītu par pieņemamu, tiktu gan atcelts šis spriedums, gan notiktu jauna tiesvedība, kurā viņai būtu tādas pašas tiesības, kādas viņai bija tiesvedībā, kurā tika pasludināts minētais spriedums. Bez tam RT būtu iespēja mēneša laikā pēc 2023. gada 18. oktobra sprieduma paziņošanas iesniegt *cour d'appel de Bruxelles* (Briseles apelācijas tiesa, Beļģija) apelācijas sūdzību par šo spriedumu. Abos gadījumos RT būtu obligāta viņas pašas izvēlēta advokāta vai tiesiskās palīdzības dienesta iecelta aizstāvja palīdzība, viņai būtu atbilstošs termiņš, lai sagatavotu savu aizstāvību, un viņa varētu lūgt atbrīvošanu.

23 Ar 2024. gada 11. jūlija rīkojumu iesniedzējtiesa, pirmkārt, noraidīja RT lūgumu par pirmstiesas apcietinājuma atcelšanu un, otrkārt, norādīja, ka 2024. gada 24. septembrī ir nolikta tiesas sēde, lai par aplūkoto Eiropas apcietināšanas orderi lemtu pēc būtības.

24 Ciktāl Likums Nr. 69/2005, ar kuru tiek īstenots Pamatlēmums 2002/584, neparedz iespēju atteikt RT nodošanu tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā, iesniedzējtiesa šaubās, vai šis likums atbilst gan Itālijas konstitucionālajām tiesībām, gan Savienības tiesībām. Proti, kā izrietot no *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) un *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija) judikatūras, Itālijā nav iespējams norisināties kriminālprocesam, ja apsūdzēto personu nepārstāv advokāts, arī tādā gadījumā, ja apsūdzētais personiski neierodas uz tiesas sēdi. Runa ir par konstitucionālu principu, kuru iesniedzējtiesas ieskatā apstiprina Hartas 48. pants, kā arī ECPAK 6. pants un kurš, lasot to kopsakarā ar LES 6. pantu un Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, neļauj izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kas piespriests, lai gan apsūdzēto personu nav pārstāvējis advokāts, līdz ar to – pārkāpjot tiesības uz aizstāvību.

25 Šādā kontekstā iesniedzējtiesa piemin lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuru ar 2023. gada 19. decembra lēmumu iesniegusi *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa) lietā C-40/24 *Derterti*, kas vēl tiek izskatīta un kas attiecas tieši uz to pašu problēmu, kura aplūkota pamatlietā.

26 Šādos apstākļos *Corte d'appello di Roma* (Romas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai

a. [LES] 6. pants un [Hartas] 48. panta 2. [punkts] un 52. panta 3. un 4. [punkts],

b. [ECPAK] 6. panta 3. punkta c) apakšpunkts,

c. [Pamatlēmuma 2002/584] 1. panta 3. [punkts] un 4.a [pants],

d. Direktīvas [2012/13] 6. pants un

e. Direktīvas [2013/48] 3. pants

kopumā jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā Itālijas tiesiskais regulējums, kas noteikts [..] Likuma Nr. 69/2005 2., 6. un 18.*ter* pantā un kas neļauj *Corte d'appello* (Apelācijas tiesa, Itālija) kā lūguma saņēmējas valsts kompetentajai tiesu iestādei atteikties nodot personu izdevējai valstij, pildot Eiropas apcietināšanas orderi, kurš izdots, pamatojoties uz tādu notiesājošu spriedumu, ar ko izdevējā valstī piespriests ar brīvības atņemšanu saistīts sods un kas taisīts kriminālprocesā, kurš noritējis bez apsūdzētās personas pilnvarota vai valsts iecelta aizstāvja un katrā ziņā bez faktiskas aizstāvības, arī gadījumos, kad – pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes – notiesātajai personai ir tiesības saņemt paziņojumu par notiesājošo spriedumu un tā var iesniegt iebildumus vai apelācijas sūdzību pret šo spriedumu?"

Par lūgumu piemērot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību

27 Iesniedzējtiesa ir lūgusi lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, kas paredzēta Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23.a panta pirmajā daļā un Tiesas Reglamenta 107. pantā.

28 Šā lūguma pamatošanai iesniedzējtiesa norāda, ka RT kopš 2024. gada 20. jūnija ir pirmstiesas apcietinājumā.

29 Šajā ziņā, pirmām kārtām, jāatgādina, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas galvenokārt uz Pamatlēmuma 2002/584, Direktīvas 2012/13 un Direktīvas 2013/48 interpretāciju, kas izriet no LESD trešās daļas V sadaļas par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu. Līdz ar to šim lūgumam ir iespējams piemērot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību.

30 Otrām kārtām, runājot par steidzamības nosacījumu, tas ir izpildīts tostarp tad, ja personai, uz kuru attiecas pamatlieta, pašlaik ir atņemta brīvība un ja tās paturēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas atrisinājuma, ar precizējumu, ka šīs personas situācija ir vērtējama tāda, kāda tā ir datumā, kad tiek izskatīts pieteikums par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu (spriedums, 2024. gada 14. maijs, *Stachev*, C-15/24 PPU, EU:C:2024:399, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Šajā gadījumā no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu, pirmkārt, izriet, ka RT patiešām kopš 2024. gada 20. jūnija ir atņemta brīvība un ka šāds stāvoklis ir bijis dienā, kad pieteikums par steidzamības tiesvedības piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek izskatīts.

32 Otrkārt, iesniedzējtiesa būtībā ir norādījusi, ka atkarībā no atbildes, kādu Tiesa sniegs uz prejudiciālo jautājumu, tā varētu atteikties izpildīt aplūkoto Eiropas apcietināšanas orderi un līdz ar to tai būtu jāuzdod atbrīvot RT.

33 Šādos apstākļos Tiesas pirmā palāta 2024. gada 1. augustā pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas nolēma apmierināt iesniedzējtiesas lūgumu piemērot šim lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību.

Par prejudiciālo jautājumu

34 Saskaņā ar Reglamenta 99. pantu, ja atbilde uz prejudiciālo jautājumu skaidri izriet no judikatūras vai ja atbilde uz šo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas, Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas jebkurā brīdī var lemt, izdodot motivētu rīkojumu.

35 Šajā lietā ir jāpiemēro šī tiesību norma.

36 Vienīgajā jautājumā iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2002/584 4.a pants, raugoties no LES 6. panta, Hartas 48. panta 2. punkta un 52. panta 3. un 4. punkta, ECPAK 6. panta 3. punkta c) apakšpunkta, šā pamatlēmuma 1. panta 3. punkta, Direktīvas 2012/13 6. panta, kā arī Direktīvas 2013/48 3. panta skatpunkta, jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā izpildes tiesu iestādei nav atļauts atteikties nodot personu saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kurš šai personai piespriests izdevējā valstī, ja šī persona nav personiski ieradusies uz tiesas sēdi, kurā pieņemts šis lēmums, un minēto personu nav pārstāvējis tās pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis un katrā ziņā tiesas sēde notikusi bez faktiskas aizstāvības tādā situācijā, kurā pēc šīs nodošanas minētajai personai tiek paziņots aizmuguriski pieņemtais spriedums un tā par šo spriedumu var iesniegt iebildumus vai apelācijas sūdzību.

37 Iesākumā no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka gan dalībvalstu savstarpējās uzticēšanās principam, gan arī savstarpējās atzīšanas principam, kas pats ir balstīts uz dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos, Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tie ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Konkrētāk, it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējās uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums, izņemot ārkārtas apstākļus, uzskatīt, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedumi, 2023. gada 31. janvāris, *Puig Gordi* u.c., C-158/21, EU:C:2023:57, 93. punkts, kā arī 2023. gada 21. decembris, GN (Uz bērna labākajām interesēm balstīts atteikuma pamats), C-261/22, EU:C:2023:1017, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Tādējādi dalībvalstīm, kad tās īsteno Savienības tiesības, saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības, un tas nozīmē, ka tās nevar ne tikai kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības (Atzinums 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454, 192. punkts, un spriedums, 2023. gada 21. decembris, GN (Uz bērna labākajām interesēm balstīts atteikuma pamats), C-261/22, EU:C:2023:1017, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

39 Šajā kontekstā, ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviešot vienkāršotu un efektīvāku sistēmu notiesāto vai aizdomās par kriminālprocesa pārkāpumu turēto personu nodošanai, ir paredzēts atvieglot un paātrināt tiesu sadarbību, lai veicinātu Savienībai izvirzītā mērķa kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu īstenošanu, balstoties uz augstu uzticēšanās līmeni, kam jāpastāv starp dalībvalstīm (spriedums, 2023. gada 21. decembris, GN (Uz bērna labākajām interesēm balstīts atteikuma pamats), C-261/22, EU:C:2023:1017, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Savstarpējās atzīšanas princips, kas saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 6. apsvērumu rod savu pirmo izpausmi šajā pamatlēmumā paredzētajā Eiropas apcietināšanas orderī, veido tiesu sadarbības krimināllietās "stūrakmeni". Šis princips rod izpausmi minētā pamatlēmuma 1. panta 2. punktā, kurā nostiprināts noteikums, ka dalībvalstīm ir jāizpilda ikviens Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz savstarpējās atzīšanas principu un ievērojot minētā pamatlēmuma noteikumus (spriedumi, 2023. gada 21. decembris, GN (Uz bērna labākajām interesēm balstīts atteikuma pamats), C-261/22, EU:C:2023:1017, 36. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2023. gada 21. decembris, G. K. u.c. (Eiropas Prokuratūra), C-281/22, EU:C:2023:1018, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 No tā izriet, pirmkārt, ka izpildes tiesu iestādes Eiropas apcietināšanas orderi var atteikties izpildīt vienīgi atbilstoši Pamatlēmumā 2002/584, kā to interpretējusi Tiesa, paredzētajiem pamatiem. Otrkārt, tā kā Eiropas apcietināšanas ordera izpilde ir princips, izpildes atteikums tiek saprasts kā izņēmums, kas jāinterpretē šauri (spriedums, 2023. gada 21. decembris, GN (Uz bērna labākajām interesēm balstīts atteikuma pamats), C-261/22, EU:C:2023:1017, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

42 It īpaši Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkts ir izņēmums no noteikuma, ar kuru izpildes tiesu iestādei ir noteikts pienākums nodot pieprasīto personu izsniegšanas dalībvalstij, un tādējādi tas ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 55. punkts).

43 Pirmām kārtām, no paša šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka izpildes tiesu iestāde drīkst atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja lietas izskatīšanā, kurā pieņemts nolēmums, attiecīgā persona nav personiski piedalījusies, izņemot, ja Eiropas apcietināšanas orderī norādīts, ka ir izpildīti attiecīgi šā noteikuma a)–d) apakšpunktā paredzētie nosacījumi (spriedums, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

44 Šajā ziņā jānorāda, ka ar 4.a pantu tādējādi tiek ierobežota iespēja atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, vienveidīgi un precīzi nosakot gadījumus, kad nevar tikt atteikta nolēmuma, kas pieņemts pēc lietas izskatīšanas, kurā attiecīgā persona nav piedalījusies, atzīšana un izpilde (spriedums, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Līdz ar to izpildes tiesu iestādei ir jāpilda Eiropas apcietināšanas orderis, lai gan lietas izskatīšanā, kurā pieņemts nolēmums, attiecīgā persona nav piedalījusies, jo pastāv kāds no Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunktā paredzētajiem apstākļiem (spriedums, 2020. gada 17. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg*, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, 41. punkts).

46 Savukārt Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktā – kurš šajā lietā ir nozīmīgs, jo no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka RT nav nedz personiski piedalījusies lietas izskatīšanā, kurā tika pieņemts nolēmums, proti, 2023. gada 18. oktobra spriedums, nedz arī personiski saņēmusi paziņojumu par šo spriedumu un ka aplūkotajā Eiropas apcietināšanas

orderī ir norādīts, ka viņa var apstrīdēt minēto spriedumu vai iesniegt pret to apelācijas sūdzību attiecīgi divu nedēļu vai mēneša laikā no tā paziņošanas brīža, – nav minēta advokāta palīdzība šajā lietas izskatīšanā.

47 It īpaši no 4.a panta 1. punkta d) apakšpunkta formulējuma neizriet, ka izpildes tiesu iestāde varētu atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, ja orderis izsniegts attiecībā uz personu pēc tiesas procesa, kurā tā nav personiski piedalījusies, tādēļ, ka viņu nav pārstāvējis pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis. Ja tiktu lemts citādi, tad Pamatlēmumam 2002/584 tiktu pievienots Eiropas apcietināšanas ordera izpildes nosacījums, kuru Savienības likumdevējs nav paredzējis.

48 Otrām kārtām, runājot par Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta izstrādes vēsturi un mērķiem, Tiesa jau ir secinājusi, ka šīs tiesību normas mērķis ir nodrošināt augstu aizsardzības līmeni un ļaut izpildes iestādei, pilnībā ievērojot personas tiesības uz aizstāvību, nodot attiecīgo personu, lai gan tā nav piedalījusies lietas izskatīšanā, kurā tikusi notiesāta. Konkrētāk, kā izriet no Pamatlēmuma 2009/299 1. panta, lasot to saistībā ar 1. un 15. apsvērumu, 4.a pants Pamatlēmumā 2002/584 tika iekļauts, lai aizsargātu apsūdzētā tiesības personiski piedalīties pret viņu ierosinātajā krimināllietā, vienlaikus uzlabojot tiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu starp dalībvalstīm (spriedums, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

49 Vienlaikus ar Pamatlēmumu 2009/299 tika svītrots Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punkts, kurā, ja Eiropas apcietināšanas orderis izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku spriedumu, un ja attiecīgā persona nav tikusi informēta par tiesas sēdes vietu un laiku un tāpēc nolēmums pieņemts aizmuguriski, izpildes tiesu iestādei bija atļauts nodošanu pakļaut nosacījumam, ka izsniegšanas tiesu iestāde sniedz garantijas, ko uzskata par pietiekamām, lai minētajai personai būtu iespēja lūgt lietas atkārtotu iztiesāšanu izsniegšanas dalībvalstī un tikt tiesātai klātienē.

50 Tātad Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta d) apakšpunkta i) punktā ir prasīts, lai aizmuguriski notiesātai personai būtu tiesības "uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā viņai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts", tādēļ, lai nodrošinātu tiesības uz aizstāvību un uz advokāta palīdzību.

51 Turklāt ir svarīgi norādīt, pirmkārt, ka ar Pamatlēmumu 2002/584 ir izveidota savstarpējas atzīšanas sistēma, kas balstīta uz savstarpējas uzticēšanās principu, un, kā izriet no Pamatlēmuma 2009/299 14. apsvēruma, tā mērķis nav šādā veidā saskaņot attiecīgo valstu tiesību aktus.

52 Otrkārt, jānorāda, ka šī prasība [nodrošināt] tiesības uz jaunu tiesas procesu vai apelācijas tiesvedību, kas ļautu izskatīt lietu pēc būtības, atbilst prasībai, kas minēta Direktīvas 2016/343 8. panta 4. punktā un 9. pantā, gadījumos, kad dalībvalstis paredz iespēju, ka tiesas procesi norisinās bez aizdomās turētās vai apsūdzētās personas klātbūtnes, bet kad nav iespējams ievērot šīs direktīvas 8. panta 2. punktā paredzētos nosacījumus – it īpaši to, ka persona ir tikusi informēta par lietas izskatīšanu –, jo viņu nav iespējams atrast, neraugoties uz saprātīgiem centieniem.

53 No iepriekš minētā izriet, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktu nevar interpretēt tādējādi, ka izpildes tiesu iestāde varētu attiekties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz to, ka tiesas procesā, kurā pieņemts nolēmums, attiecīgo personu nebija

pārstāvējis viņas pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis, ne arī *a fortiori* tādējādi, ka šī tiesību norma nepieļauj pamatlietā aplūkoto Itālijas tiesisko regulējumu, ciktāl tā nepieļauj šādu atteikumu, lai gan šajā tiesiskajā regulējumā paredzēts, ka Itālijā nav iespējams aizmugurisks spriedums, ja valsts nav iecēlusi advokātu.

54 Trešām kārtām, šo interpretāciju neliek apšaubīt ne Direktīva 2012/13, ne Direktīva 2013/48, kuras arī piemin iesniedzējtiesa, lai gan šī tiesa nav precizējusi šaubas, kādas tai būtu šajā ziņā. Ciktāl šai tiesai ir šaubas, vai šīs direktīvas uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka tiesas procesā, kurā aizdomās turētās vai apsūdzētās personas var tikt notiesātas ar aizmugurisku nolēmumu, viņas aizstāv valsts iecelts advokāts, šim jautājumam nav nozīmes, lai noteiktu gadījumus, kad atteikums izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi ir atļauts saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 4.a pantu.

55 Atliek vien atgādināt, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru izsniegšanas dalībvalsts tiesiskā regulējuma iespējamā neatbilstība direktīvas normām nevar būt iemesls, uz kuru balstoties var atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi. Proti, atsaucoties uz direktīvas normām, lai liktu šķērsli Eiropas apcietināšanas ordera izpildei, varētu apiet ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviesto sistēmu, kurā izsmeļoši uzskaitīti neizpildīšanas pamati (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 17. decembris, *Generalstaatsanwaltschaft Hamburg*, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, 46. un 47. punkts).

56 Ceturtām kārtām, Pamatlēmuma 2002/584 4.a pants jāinterpretē un jāpiemēro saderīgi ar Hartas 47. panta otro un trešo daļu, kā arī ar 48. pantu, kuri, kā precizēts Paskaidrojumos attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.), atbilst ECPAK 6. pantam. Tāpēc Tiesai jāraugās, lai tās veiktā Pamattiesību hartas 47. panta otrās un trešās daļas un 48. panta interpretācija nodrošinātu tādu aizsardzības līmeni, kas nepārkāpj ECPAK 6. pantā garantēto aizsardzības līmeni, kā to interpretējusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (spriedums, 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Saskaņā ar šo judikatūru Tiesa jau ir nospriedusi, ka katrā no Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta a)–d) apakšpunktā minētajiem gadījumiem Eiropas apcietināšanas ordera izpilde neapdraud ne attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību, ne tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas paredzētas Hartas 47. pantā un 48. panta 2. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 26. februāris, *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 47.–54. punkts, kā arī 2023. gada 23. marts, *Minister for Justice and Equality* (Izpildes nosacītas atlikšanas atcelšana), C-514/21 un C-515/21, EU:C:2023:235, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).

58 Tāpat Tiesa ir secinājusi, ka Pamatlēmums 2009/299, ar kuru Pamatlēmumā 2002/584 tika iekļauta iepriekš minētā norma, tika pieņemts, lai atvieglotu grūtības, kas rodas aizmuguriski pieņemtu nolēmumu savstarpējā atzīšanā un kuras izraisa dalībvalstīs pastāvošās atšķirības pamattiesību aizsardzībā. Šajā ziņā ar šo pamatlēmumu tiek saskaņoti Eiropas apcietināšanas ordera izpildes nosacījumi aizmuguriski notiesājoša sprieduma gadījumā, kas atspoguļo starp visām dalībvalstīm panākto vienošanos par to, kāda ir aizmuguriski notiesāto personu, attiecībā uz kurām izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, procesuālo tiesību piemērojamība atbilstoši Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 62. punkts).

59 Tādējādi arguments, kuru izvirza iesniedzējtiesa un saskaņā ar kuru pienākums ievērot pamattiesības, kas iedibinātas LES 6. pantā, atļautu izpildes tiesu iestādēm atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, tostarp Pamatlēmuma 2002/584 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajā gadījumā, ja tiesas procesā, kurā pasludināts aizmugurisks notiesājošs spriedums, personu nav pārstāvējis advokāts, un kas patiesībā liek uzdot jautājumu par šīs tiesību normas saderību ar pamattiesībām, kuras ir aizsargātas Savienības tiesību sistēmā, ir jānoraida.

60 Visbeidzot, ciktāl šķiet, ka iesniedzējtiesa uzskata, ka Itālijas tiesības nodrošinātu tiesību uz aizstāvību un it īpaši tiesību uz advokāta palīdzību augstāku standartu, nekā izriet no Savienības tiesībās noteiktajām pamattiesībām, it īpaši no Hartas 47. panta un 48. panta 2. punkta, jāatgādina, ka izpildes tiesu iestāde personas, uz kuru attiecas Eiropas apcietināšanas orderis, nodošanu izdevējai tiesu iestādei var pakļaut tikai to prasību ievērošanai, kas izriet no pēdējām minētajām tiesību normām, nevis tām, kas izriet no [Itālijas] valsts tiesībām. Pretējs risinājums faktiski nozīmētu, ka, apšaubot Savienības tiesībās definēto pamattiesību aizsardzības standarta vienotību, tiktu pārkāpti savstarpējās uzticēšanās un abpusējās atzīšanas principi, kurus ar Pamatlēmumu 2002/584 ir paredzēts aizsargāt, un tādējādi tas apdraudētu šā pamatlēmuma efektivitāti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 63. punkts, un 2019. gada 15. oktobris, *Dorobantu*, C-128/18, EU:C:2019:857, 79. punkts).

61 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Pamatlēmuma 2002/584 4.a pants, raugoties no LES 6. panta, kā arī Hartas 47. panta un 48. panta 2. punkta skatpunkta, jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā izpildes tiesu iestādei nav atļauts atteikties nodot personu saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kurš šai personai piespriests izdevējā valstī, ja šī persona nav personiski piedalījusies tiesas procesā, kurā pieņemts nolēmums, un minēto personu nav pārstāvējis tās pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis un ja ir izpildīti 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētie nosacījumi.

Par tiesāšanās izdevumiem

62 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 4.a pants, raugoties no LES 6. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta un 48. panta 2. punkta skatpunkta,

jāinterpretē tādējādi, ka

tas pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā izpildes tiesu iestādei nav atļauts atteikties nodot personu saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, kurš šai personai piespriests izdevējā valstī, ja šī persona nav personiski piedalījusies tiesas procesā, kurā pieņemts nolēmums, un minēto personu nav pārstāvējis tās pilnvarots advokāts vai valsts iecelts aizstāvis un ja ir izpildīti 4.a panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētie nosacījumi.

[Paraksti]